

М.Т. Бартко, здоб. вищої освіти (ЛТЕУ, Львів)

АНАЛІЗ ТА ПРОГНОЗИ ІНФЛЯЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

Аналіз інфляції є дуже важливим для економіки України, оскільки він дає можливість оцінити динаміку змін цін на товари і послуги в країні. Інфляція є одним з основних показників макроекономічної стабільності та впливає на економічний розвиток країни, курс національної валюти, попит на товари і послуги та інші економічні показники.

Для зменшення впливу інфляції на економіку України необхідно проводити аналіз цього показника, щоб розуміти причини та наслідки його нестабільності. Також важливим є розроблення ефективних заходів для зменшення рівня інфляції, наприклад, збалансованої фінансової політики, монетарної політики, регулювання цін на товари та послуги тощо.

Останнім часом, з різкою зміною динаміки інфляційних показників у більшості країн світу виникла необхідність досліджувати це багатфакторне явище все більше. Інфляція має широкий вплив на економіку та суспільне життя, адже зростання цін, дефіцит товарів та знецінення грошової одиниці - це тільки деякі наслідки інфляційних процесів, які відчуває кожен з нас у своєму повсякденному житті. Наслідки зростання рівня інфляції у 2023 році в Україні можуть бути серйозними. Інфляція може привести до збільшення цін на товари та послуги, зниження купівельної спроможності громадян та погіршення їхнього рівня життя. Внаслідок цього може зрости соціальна напруженість, зменшитись рівень довіри до влади та виникнути інші негативні наслідки.

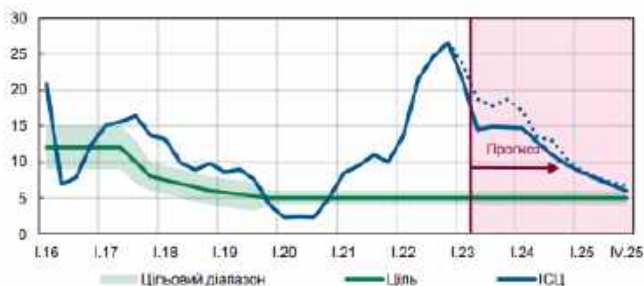

Рисунок 1 – Показники рівня інфляції в Україні впродовж 2013-2022 рр.

На рис. 1. відображено показники рівня інфляції в Україні впродовж 2013-2022 рр. У 2021 році інфляція в Україні зростає до 10,0%, що стало найвищим рівнем за останні 5 років. Головною причиною цього зростання було збільшення цін на продукти харчування, транспортні послуги та будівельні матеріали. Для зменшення інфляційного тиску на економіку країни Національний банк України збільшив ставки за кредитами та здійснював валютні інтервенції на міжбанківському ринку.

У 2022 році інфляція продовжила зростати і досягла рівня 26,6 %, що стало найвищим показником з 2015 року. Причинами цього зростання були збільшення вартості нафти та газу, зростання тарифів на комунальні послуги, а також війна з росією, яка призвела до підвищення цін на ряд товарів та послуг. Для стабілізації ситуації Національний банк України знову збільшив ставки за кредитами та продовжував здійснювати валютні інтервенції.

Кроки в напрямку відновлення ринкових засад управління фінансовою системою вже були зроблені, починаючи з червня 2022 року, коли НБУ почав активну процентну політику та значно підвищив облікову ставку. З початку 2023 року НБУ припинив емісійне фінансування та зменшив обсяги монетизації бюджету. Водночас, жорстка прив'язка обмінного курсу до долара залишається ключовим стабілізаційним інструментом монетарної політики в поточних умовах. НБУ вживає заходів для врівноваження стану валютного ринку та посилення дієвості трансмісійного механізму монетарної політики, що є передумовами для повернення НБУ до традиційного формату інфляційного таргетування.

Рисунок 2 – ІЦІ (станом на кінець періоду, %) та інфляційні цілі
Джерело: [1]

Згідно інфляційного звіту НБУ станом на квітень 2023 р., що зображено на рис. 2., інфляція знижуватиметься й надалі, зокрема

через здешевлення енергоносіїв на світових ринках, стриманий внутрішній попит, а також вплив монетарної політики НБУ. Ураховуючи комбінований ефект зазначених чинників і значно кращу, ніж очікувалося, ситуацію в енергетичному секторі, НБУ переглянув прогноз інфляції на 2023 рік – із 18.7% до 14.8% [1].

В сучасних умовах уряд повинен вживати заходів для зменшення рівня інфляції та обмеження її негативних наслідків. В їх складі першочергове значення мають контроль над грошовою базою, зменшення державних видатків та підвищення ефективності державного управління, збільшення інвестиційного потенціалу країни та розвиток внутрішнього ринку. Такі заходи можуть допомогти зменшити інфляційний тиск та покращити економічну ситуацію в країні.

Інформаційні джерела:

1. Інфляційний звіт, квітень 2023 року. Національний Банк України.
URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/IR_2023-Q2.pdf?v=4
2. Офіційний сайт Мінфіну. URL:
<https://index.minfin.com.ua/ua/economy/index/inflation/>

УДК 336.76:330

О.П. Близнюк, канд. екон. наук, доц. (*ДБТУ, Харків*)

М.О. Іванюта, здоб. PhD (*ДБТУ, Харків*)

ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ ДЕРЖАВНИХ БОРГОВИХ ФІНАНСОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ В УМОВАХ ВІЙНИ

За час російської агресії економіка України суттєво постраждала, що спричинило глибокий спад національної економіки. Падіння ВВП у 2022 році стало найглибшим за всю історію України. За підсумками 2022 року ВВП України скоротився на 33,4%.

В умовах дефіциту бюджету, що перевищував 5 млрд дол на місяць, державі довелося звертатися за допомогою до західних партнерів та міжнародних фінансових організацій. Як наслідок, частка зовнішніх запозичень у сукупному борзі зросла до 63%, а у 2023 році ця частка може зрости до 80%.

В результаті накопичення державного боргу та стрімкого падіння номінального ВВП рівень боргу України у 2022 році вже значно перевищив розмір, передбачений фіскальним правилом (60%